

RYNEK CUKRU

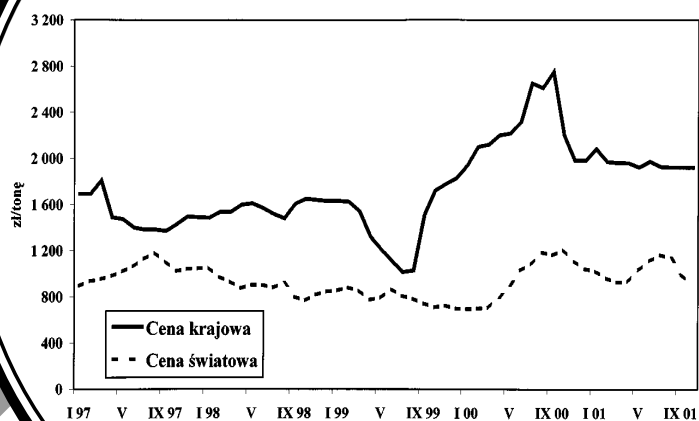
stan i perspektywy

ISSN 1231-2630

**RAPORTY
RYNKOWE**

GRUDZIEŃ 2001

Światowe i krajowe ceny cukru białego
w latach 1997-2001

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Sytuacja na rynku światowym – *Z. Smoleński, Ł. Chudoba*
- III. Produkcja buraków cukrowych – *Ł. Chudoba*
- IV. Stan przemysłu cukrowniczego – *Ł. Chudoba*
- V. Zużycie cukru – *Z. Smoleński, P. Szajner*
- VI. Handel wewnętrzny – *Z. Smoleński*
- VII. Handel zagraniczny – *J. Nowak, P. Szajner*
- VIII. Interwencja na rynku cukru – *J. Nowak*
- IX. Inne środki słodzące – *P. Szajner, Ł. Chudoba*

**Przy publikowaniu fragmentów raportu oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Raport przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel: 827-36-64

AUTORZY:

prof. dr hab. Zygmunt Smoleński

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0 22) 826-75-53

dr Łucja Chudoba

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 415

mgr inż. Piotr Szajner

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 719

mgr inż. Janina Nowak

• ARR • Warszawa
Tel.: (0 22) 623-26-50

mgr inż. Teresa Zdziarska

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 440

Raport zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 20.11.2001 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Marian Brzóska (sekretarz), Tadeusz Chrościcki, Eugeniusz Gorzelak, Teresa Jabłońska-Urbaniak, Wojciech Józwiak,
Ryszard Kreft, Ewa Król-Pol, Jan Małkowski, Krzysztof Materko, Bożena Nowicka, Roman Urban, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejny raport wydany będzie w maju 2002 r.

REASUMPCJA

W minionym sezonie 2000/01, w przeciwieństwie do sezonu 1999/00, podaż cukru nieznacznie przewyższała popyt, co wyrażało się spadkiem cen. Ceny zbytu cukru malały stopniowo, z 2,27 zł/kg w październiku 2000 r. do 2,07 zł/kg we wrześniu 2001 r., a ceny detaliczne odpowiednio z 3,35 zł/kg do 2,49 zł/kg (o 25%).

Mała elastyczność cenowa popytu spowodowała nieznaczne zwiększenie spożycia cukru w gospodarstwach domowych i zakładach żywienia zbiorowego, łącznie szacowanego na ok. 940 tys. ton w 2001 r. Równocześnie nieznacznie zwiększyło się zużycie cukru w przemyśle przetwórczym z 605 tys. ton w 2000 r. do 610 tys. ton w 2001 r. Wzrosła produkcja artykułów spożywczych zawierających cukier, szczególnie czekolady i wyrobów czekoladowanych oraz wyrobów ciastkarskich.

W trzech kwartałach sezonu 2000/01 (od października 2000 r. do czerwca 2001 r.) eksportowano ponad 370 tys. ton cukru po przeciętnej cenie 270 USD/t, tj. wyższej od średniej ceny notowanej w tym okresie na rynku międzynarodowym – 247 USD/t. Ponad 80% cukru eksportowano do WNP i ok. 13% do państw CE-FTA. W minionym sezonie sprzedano do Polski, na preferencyjnych zasadach, ok. 45 tys. ton, głównie z Niemiec – ok. 80% oraz z Rumunii,

Węgier i Czech łącznie ok. 15%. W pierwszej połowie 2001 r. zwiększono eksport czekolady i wyrobów czekoladowanych, pieczywa cukierniczego i wyrobów ciastkarskich oraz dżemów owocowych.

W 2001 r. powierzchnia uprawy buraków cukrowych zmniejszyła się do 317 tys. ha w porównaniu z 333 tys. ha rok wcześniej. Z powodu niekorzystnych warunków pogodowych doszło do obniżki plonów o ponad 7%.

W rezultacie w bieżącej kampanii cukrowniczej, 2001/02, przewiduje się skup ok. 11,6 mln ton buraków cukrowych, z których zostanie wyprodukowane nie więcej niż 1,55 mln ton cukru wobec 2,01 mln ton w poprzedniej kampanii (tab. 1). Przerób surowca będzie trwał ok. 50 dni, a produkcja cukru przewyższy zaledwie o 10 tys. ton kwotę A, tj. ilość cukru przeznaczoną do sprzedaży na rynku wewnętrznym. Z uwagi na mniejszą podaż surowca przeciętne ceny skupu buraków cukrowych (kwoty A, B i C) ustalono na poziomie 112 zł/t, o 9,9% wyższym niż w ubiegłym roku.

W ostatnich dwóch latach przeciętna sytuacja ekonomiczno-finansowa przemysłu cukrowniczego jest korzystna. W I połowie 2000 r. i I połowie 2001 r. branża ta osiągnęła odpowiednio 4,6% i 7,5% zysku netto w relacji do przychodów, podczas

gdy w tym samym okresie 1999 r. strata netto stanowiła 15,8% przychodów. W niektórych cukrowniach występują trudności finansowe i kłopoty z uzyskaniem kredytów na skup surowca i terminową zapłatą za surowiec. Wzrost cen zbytu cukru, przewidywany w sezonie 2001/02, będzie sprzyjać utrzymaniu się dodatnich wyników finansowych, liczonych w skali całego przemysłu cukrowniczego.

W połowie 2001 r. sprywatyzowano kilka cukrowni i w rezultacie łączna liczba cukrowni, które posiadają prywatnych inwestorów zagranicznych zwiększyła się do 32. Pozostałe 44 cukrownie są własnością Skarbu Państwa. Rozstrzygnięcie niektórych kwestii prawnych zdecyduje, czy wszystkie z nich zostaną włączone do Krajowej Spółki Cukrowej.

Dla rozwiązania trudności ekonomiczno-finansowych części cukrowni i zwiększenia konkurencyjności branży potrzebna jest restrukturyzacja potencjału produkcyjnego. Powinna ona polegać na zamknięciu pewnej liczby cukrowni bądź przestawieniu ich na inny rodzaj działalności, tak aby pozostałe mogły prowadzić co najmniej 80-dniowe kampanie, zamiast 50–55-dniowych. Przedłużenie kampanii pozwoliłoby zwiększyć produktywność majątku trwałego tych cukrowni, które są korzystnie

Tabela 1

Bilans cukru
w tys. ton

Wyszczególnienie	Sezony					
	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02 prognoza
Zapasy początkowe w dniu 1 października a)	135	216	269	315	175	247
Produkcja	2240	2060	2063	1805	2013	1550
Import	76	10	12	51	45	50
Zużycie krajowe	1650	1630	1590	1600	1600	1605
Zmiana stanu rezerw (+) (-)	-72	+20	+1	-11	+14	0
Eksport	513	407	440	385	400	70
Zapasy końcowe w dniu 30 września a)	216	269	315	175	247	172

a) Zapasy u producentów i w handlu.

Źródło: Dane GUS i szacunek autorów.

zlokalizowane i posiadają szansę dalszego rozwoju.

Ceny cukru na rynku krajowym w sezonie 2001/02 mogą wzrosnąć co najmniej do poziomu notowanego w sezonie 1999/00. Ceny zbytu mogą przekroczyć 2,35 zł/kg, a ceny detaliczne będą kształtować się powyżej 2,80 zł/kg.

Wobec małej cenowej elastyczności spożycia cukru, jego konsumpcja w gospodarstwach domowych i w ramach żywienia zbiorowego utrzyma się na dotychczasowym poziomie. Korzystna koniunktura, sprzyjająca eksportowi polskich wyrobów cukierniczych, może przyczy-

nić się do wzrostu cen cukru na rynku krajowym.

W sezonie 2001/02 nadwyżka eksportowa cukru wyniesie zaledwie ok. 70 tys. ton i będzie mniejsza od kwoty B, tj. dotowanego eksportu wynoszącego, zgodnie z Umową z WTO, 104,4 tys. ton. W przypadku eksportu większego niż 70 tys. ton mogą lokalnie ujawnić się niedobory podaży, co wywoła tendencje wzrostowe cen.

W Unii Europejskiej rozpoczęto zasadniczą reformę regulacji rynku cukru, zmierzającą do stopniowego ograniczenia interwencjonizmu na tym rynku. Zniesiony został system

zwrotu kosztów przechowywania cukru.

W skali światowej od czterech sezonów produkcja i zapasy cukru przekraczają o 40% rozmiary jego spożycia. W związku z tym ceny cukru, zarówno białego jak i surowego utrzymują się na niskim poziomie. W minionym sezonie 2000/01 przeciętna cena cukru białego kształtowała się na poziomie 247 USD/t, a cukru surowego 216 USD/t. Przewidywane zmniejszenie produkcji cukru buraczanego, wytwarzanego z reguły w postaci cukru białego, może przyczynić się do stopniowego zwiększenia jego cen na rynku międzynarodowym.

SUMMARY

Contrary to the 1999/00 season, in the season of 2000/01 sugar supply slightly exceeded demand, which was reflected in sugar price drop. The sale prices of sugar were declining gradually from 2,27 PLN/kg in October 2000 to 2,07 PLN/kg in September 2001 and respectively from 3,35 to 2,49 PLN/kg at the retail level (by 25%).

Low price elasticity of demand led to a slight increase in the consumption of sugar at a household level and in catering industry to about 940 thousand tons as estimated for the year 2001. Accordingly sugar use in processing industry negligibly increased from 605 thousand tons to reported in the year 2000 to 610 thousand tons in the year 2001. An increase was observed in case of the production of food products containing sugar, in particular chocolate and chocolate covered and pastry products.

Sugar exports over the first three quarters of the 2000/01 season (October 2000 – June 2001) totalled 370 thousand tons with an average price of 270 USD/t, i. e. higher than the quotations observed on international market – 247 USD/t. Over 80% of sugar exports was channelled to CIS and about 13% to CEFTA. In the past season Poland imported 45 thousand tons of sugar on preferential rules, mainly from Germany (80%) and Romania, Hungary Czech Republic (altogether about

15%). The exports of chocolate and chocolate covered products, sugar bakery, pastry products and fruit jams increased in the first half of the year 2001.

The area planted under sugar beet in the year 2001 contracted to 317 thousand ha versus 333 thousand ha in the previous year. Due to unfavourable weather conditions sugar beet yield declined by 7%.

Reflecting that, the procurement of sugar beet in the current campaign is forecast at 11,6 mill tons. The production of sugar would then amount to 1,55 mill tons versus 2,01 mill tons in the previous campaign (see tab. 1). The period of raw material processing is estimated to last about 50 days and sugar production would exceed the A quota (the quantity to be sold on domestic market) by slight 10 thousand tons. Reflecting lower supplies of raw material average procurement prices of sugar beet (quota A, B and C) are fixed at the level of 112 PLN/t, i. e. 9,9% higher than in the previous year.

Regarding sugar industry, financial standing and economic condition has been favourable over the last two years. In the first half of the year 2000 and 2001 this sector generated profits at net level of respectively 4,6 and 7,5% of the revenue versus a net loss of 15,8% reported in the first half of 1999. However certain sugar plants face serious financial pro-

blems and that create difficulties with gaining credits for the procurement and timely payments for raw materials. The increase in sale prices of sugar projected for the 2001/02 season would support positive financial results in the whole sugar sector.

Several sugar plants have been privatised by middle 2001. In result the total number of sugar plants with foreign investors increased to 32. The State Treasury owns remaining 44 sugar plants. The settlement of certain legal issues will decide if all of the would be included to the National Sugar Company.

In order to sort out financial and economic problem and to improve the competitiveness of the sector it is necessary restructure the production basis. The restructuring should concern a withdrawal of some sugar plants out of business so as to assure at least 80-day campaign period for remaining units (instead of 50-55 days). Another solution in this respect would be to switch them for other type of business. The extension of campaign period would allow the productivity of fixed assets of those sugar plants that are reasonably located and have got opportunities for further development.

Sugar prices on domestic market in the 2001/02 season are likely to increase at least up to the level observed in the season of 1999/00. The sale prices

Table 1

Sugar balance sheet ('000 t)

Item	Seasons					
	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02 forecast
Beginning stocks as of 1st October a)	135	216	269	315	175	247
Production	2240	2060	2063	1805	2013	1550
Import	76	10	12	51	45	50
Domestic use	1650	1630	1590	1600	1600	1605
Changes in stocks (+) (-)	-72	+20	+1	-11	+14	0
Export	513	407	440	385	400	70
Ending stocks as of 30th September a)	216	269	315	175	247	172

a) Stocks at producers and in trade.

Source: CSO and the authors' estimations.

may exceed 2,35 PLN/kg and 2,80 PLN/kg at the retail level.

Due to low price elasticity sugar, consumption at a household level and in the catering network will remain unchanged. Favourable situation, supporting the export of Polish sugar products can push up domestic sugar prices.

The exportable surplus of sugar in the 2001/02 season will total slight 70 thousand tons, which would be lower

than the B quota, i. e. subsidised export amounting 104,4 thousand tons according to the WTO Agreement. If Polish export of sugar exceeds 70 thousand tons, local shortages will occur that would drive sugar prices up.

The European Union started a fundamental reform of sugar regime. The reform is aimed at a gradual reduction of the scope of intervention on the market. The system of subsidised sugar storage has been abolished.

Regarding the world market the production and stocks exceed by 40% sugar disappearance. Reflecting that, the prices of white and raw sugar fluctuate at a low level. The prices of white and raw sugar in the past season (2000/01) averaged at 247 USD/t and 216 USD/t respectively. Projected decline in the production of sugar out of sugar beet (produced mostly in a form of white sugar) can lead to a gradual increase in its prices on the world market.

W serii Raporty Rynkowe w najbliższym czasie ukaza się:

1. Popyt na żywność /2/ • grudzień 2001,
2. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /14/ • grudzień 2001,
3. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /21/ • kwiecień 2002,
4. Rynek pasz /11/ • kwiecień 2002,
5. Rynek mleka /22/ • kwiecień 2002,
6. Rynek ziemniaka /21/ • kwiecień 2002,
7. Rynek drobiu i jaj /21/ • maj 2002,
8. Rynek cukru /21/ • maj 2002,
9. Rynek mięsa /22/ • maj 2002,
10. Rynek zbóż /22/ • czerwiec 2002,
11. Rynek rzepaku /21/ • czerwiec 2002,
12. Rynek owoców i warzyw /20/ • lipiec 2002,
13. Rynek ziemi rolniczej /5/ • lipiec 2002.

Prenumerata roczna Raportu (2 zeszyty) wynosi 30 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do
Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel. (0 22) 826 50 31 wew. 685, faks 827 19 60
e-mail: ierigz@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
